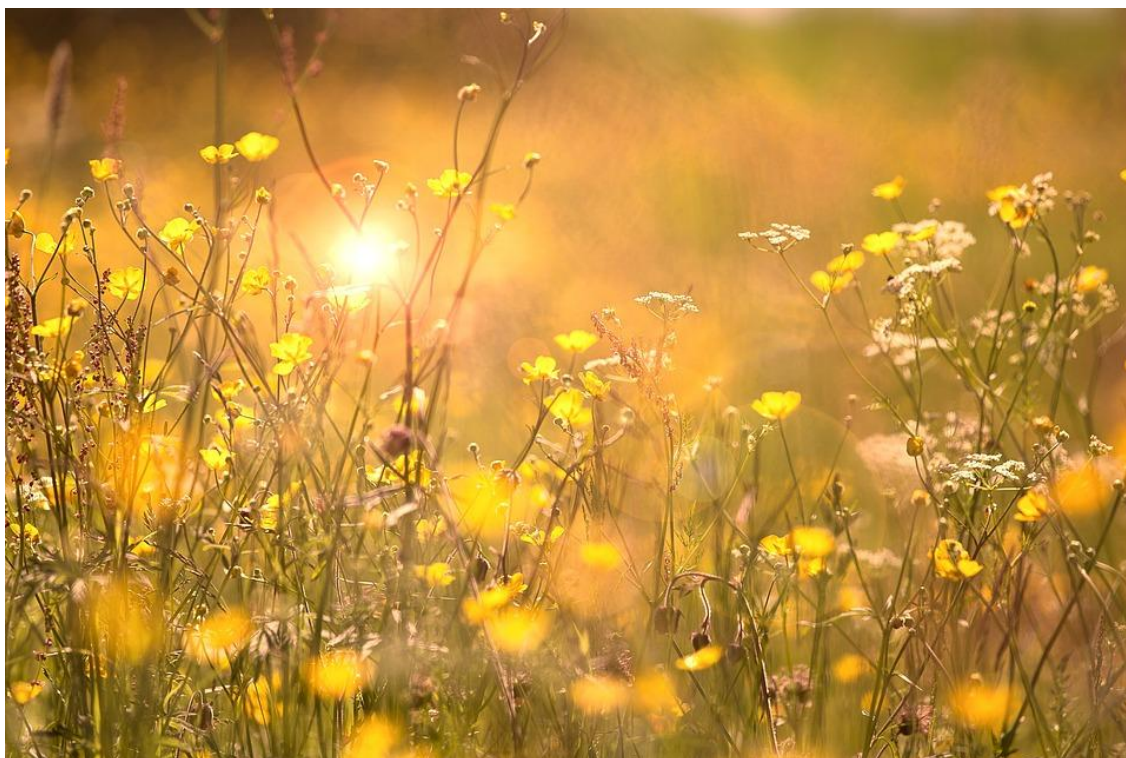

O gotowości szkolnej

Gotowość szkolna dzieci, nazywana również dojrzałością do podjęcia nauki szkolnej, jest to emocjonalna, społeczna, intelektualna i fizyczna zdolność do podjęcia nauki w szkole. Dziecko, zaczynając edukację, musi stawić czoła nowym wymaganiom i oczekiwaniom. Aby im sprostać, musi być dojrzałe i gotowe, czyli osiągnąć odpowiedni poziom rozwoju. Każde dziecko rozwija się w swoim własnym rytmie, podyktowanym predyspozycjami fizycznymi, a także różnorodnymi wpływami ze strony środowiska. Warto jednak mieć świadomość, że obowiązek szkolny można zarówno odroczyć, jak i przyspieszyć.

Sprawność fizyczna

Dojrzałość fizyczna jest to ogólna sprawność ruchowa czy manualna, koordynacja ruchowa czy koordynacja ruchowo-wzrokowa. Dziecko idące do pierwszej klasy, powinno już być do pewnego stopnia samodzielne: samo nosić plecak, sznurować buty, zapinać suwak, guziki, korzystać z toalety, jeść posiłek itp. Nie mniejsze znaczenie ma to, że uczęszczanie do podstawówki wiąże się z nauką pisania, jak i wykonywaniem szeregu przeróżnych prac manualnych, takich jak na przykład: wycinanie, klejenie, nawlekanie koralików. Dlatego też od przyszłego ucznia wymaga się pewnych umiejętności w zakresie zarówno motoryki dużej (ruchy całego ciała), jak i małej (precyzyjne ruchy rąk). Kandydat do pierwszej klasy powinien zatem bez problemu utrzymywać równowagę, stojąc na jednej nodze, skakać na niej, biegać i pokonywać przeszkody, ale też wykonywać samodzielnie prace plastyczne i techniczne, prawidłowo trzymać ołówek, rysować po śladzie, odwzorowywać podstawowe kształty, układać puzzle itp.

Sprawność umysłowa

W zakresie sprawności umysłowej, czy też mówiąc inaczej – poznawczej, oczekujemy od szykującego się do szkoły dziecka między innymi tego, aby mówiło pełnymi zdaniami, było w stanie koncentrować się na wykonywanej czynności, miało odpowiednio wykształconą pamięć, percepcję wzrokową (np. zauważało różnice pomiędzy podobnymi obrazkami) i słuchową (np. słyszało pierwszą i ostatnią głoskę w wyrazie). Bierze się również pod uwagę podstawową wiedzę o świecie: znajomość pór roku, zależności przyczynowo-skutkowej podstawowych zjawisk itp. Ważne są tu też umiejętności matematyczne – dziecko powinno wykonywać proste zadania z dodawania i odejmowania (może sobie pomagać palcami, bądź przedmiotami). Znajomość liter, choć pojawiają się one w programie przedszkolnym, nie jest na tym etapie wymagana. Uczeń powinien jednak rozróżniać kierunki na kartce papieru i zaczynać rysować szlaczki od lewej strony.

Dojrzałość emocjonalno – społeczna

Dojrzałość emocjonalno-społeczna oznacza, że dziecko nawiązuje kontakty z innymi, potrafi funkcjonować i współpracować w grupie, przestrzega zasad i reguł. Rozumie też proste sytuacje społeczne i wie, co jest dobre, a co złe. Jednocześnie potrafi walczyć o swoją pozycję w grupie i o respektowanie swoich praw. Dziecko nie okazuje nadmiernego lęku, nie złości się często, nie unika samodzielnych zadań, nie obraża się, gdy coś się nie udaje - próbuje jeszcze raz. Jest samodzielne, wrażliwe na opinię nauczycieli i innych osób dorosłych. Posiada adekwatną do wieku umiejętność panowania nad emocjami i kontrolowania ich.

Co wpływa na gotowość szkolną dzieci

Na dojrzałość szkolną dzieci ma wpływ wiele czynników. Są to między innymi czynniki indywidualne oraz środowiskowe. Czynniki indywidualne to wrodzone bądź dziedziczne właściwości organizmu. Są związane z dzieckiem, jego potrzebami, skłonnościami i dążeniami. Czynnikiem środowiskowym są w tym kontekście warunki materialne (od poziomu dochodów, przez sytuację mieszkaniową, po możliwości zaspokojenia potrzeb dziecka), warunki kulturalne (poziom wykształcenia rodziców, zasady wychowania dzieci, sposób spędzania czasu wolnego), jak i warunki społeczno – psychologiczne (struktura rodziny, osobowość rodziców, atmosfera panująca w domu).

Gotowość szkolna dzieci - co dziecko potrafi

Dziecko dojrzałe do nauki szkolnej potrafi zrobić wiele rzeczy. Umie między innymi:

- powiedzieć, jak ma na imię i nazwisko, ile ma lat, gdzie mieszka,
- wymienić pory roku,
- dzielić zdanie na wyrazy, wyrazy na sylaby,
- zapamiętać i wykonać polecenie,
- wskazać lewą i prawą stronę ciała,
- wykonać podstawowe czynności samoobsługowe (samodzielnie je, ubiera się, zapina guziki),
- narysować ludzką postać, która jest kompletna. Jej części ciała są proporcjonalne do całości i prawidłowo rozmieszczone,
- posługiwać się przyborami szkolnymi (do rysowania, malowania, pisania),

- rysować po śladzie, odwzorować proste figury,
- układać puzzle,
- dobrać w pary przedmioty lub obrazki, klasyfikować je według narzuconej zasady,
- wskazać różnice w pozornie takich samych obrazkach,
- liczyć kolejno do 10,
- nawiązać kontakty z rówieśnikami i dorosłymi.

Gotowość szkolna pomaga stwierdzić, czy dziecko jest gotowe do pójścia do szkoły, czy też nie. Głównym narzędziem badawczym jest obserwacja zachowania dziecka przez nauczyciela zerówki lub przedszkola. Zdolność dziecka do podjęcia nauki szkolnej jest oceniana przez wykonanie specjalnych testów.

Kiedy dziecko nie jest gotowe na rozpoczęcie szkoły?

Jeśli dziecko jest niesamodzielne (np. nie potrafi samo się ubrać), nie jest w stanie skupić się na wykonywanych zadaniach, ani nie wykazuje nimi żadnego zainteresowania, może nie być gotowe do pójścia do szkoły. Również dziecko mające problem z kontrolowaniem emocji, lękliwe, wycofane, niepotrafiące rozstać się z rodzicem, powinno zostać zdiagnozowane przez specjalistę. To nie muszą być objawy poważnych zaburzeń, może po prostu dziecko potrzebuje nieco więcej czasu, czy ukierunkowanych działań, aby osiągnąć dojrzałość szkolną.

Rodzic, który ma wątpliwości w odniesieniu do dojrzałości szkolnej swojego dziecka powinien zgłosić się do poradni psychologiczno-pedagogicznej. Na podstawie opinii specjalistów może wnioskować o odroczenie rozpoczęcia realizacji obowiązku szkolnego.

